

Sygn. akt II UK 220/13

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku I. Spółki z o.o.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
o składki na Fundusz Pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 października 2013 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 5 września 2012 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Odwołująca się – I. Sp. z o.o. - wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] z dnia 5 września 2012 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, które to uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, polegające na wydaniu wyroku w sprawie, w której I. Sp. z o.o. nie składała odwołania od decyzji organu rentowego, a tym samym nie zainicjowała postępowania sądowego w sprawie, która nie podlega też w żadnym razie rozpoznaniu z urzędu, tj. art. 126 § 1 k.p.c. w związku z art. 187 k.p.c. oraz art. 207 k.p.c., polegające na rozstrzygnięciu sprawy na podstawie kserokopii pozwu oraz kserokopii odpowiedzi na pozew wniesionych do Sądu Okręgowego w sprawie o sygn. akt IX U [...] a przygotowanej przez Sąd pierwszej instancji i niezainicjowanej przez

stronę skarżącą; art. 1 k.p.c., polegające na wszczęciu i przeprowadzeniu postępowania cywilnego w oparciu o samodzielne ustalenie Sądu pierwszej instancji, że pomiędzy stronami rzeczywiście istnieje stosunek prawny, z którego mogą wynikać ich sporne prawa i obowiązki; art. 386 § 3 k.p.c., przez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy zachodziły przesłanki do umorzenia postępowania oraz naruszenie art. 379 pkt 3 k.p.c., przez orzekanie w sprawie o roszczenie objęte uprzednio wszczętą w wyniku odwołania I. Sp. z o.o. od decyzji ZUS sprawą Sądu Okręgowego w W., IX U [...].

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania „ze względu na rażące naruszenie przez Sąd obu instancji przepisów prawa procesowego, które to naruszenie miało wpływ na wynik sprawy, a tym samym jest ona oczywiście uzasadniona. Nieznane ustawie rozdzielenie jednego odwołania strony skarżącej na 151 odrębnych spraw, a tym samym rozstrzyganie w sprawie, w której I. Sp. z o.o. nie wniosła odrębnego odwołania, a zatem w sprawie toczącej się jakoby „z urzędu” nie jest możliwe na gruncie przepisów procedury cywilnej. Wszelkie sprawy toczące się w wyniku <<technicznego rozdzielenia odwołania strony>> na 151 postępowań, zawierające w aktach sporządzone przez Sąd kserokopie dokumentów złożonych przez strony”. Ponadto wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, „ze względu na powyższe rażące naruszenie prawa procesowego”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym,

że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Odnosząc się do kwestii oczywistej zasadności skargi, na którą powołuje się skarżąca, trzeba przypomnieć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego przesłanka ta wynika zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616).

Skarżąca oczywistą zasadność skargi upatruje w tym, że nastąpiło „nieznane ustawie rozdzielenie jednego odwołania strony” na 151 odrębnych spraw, lecz nie powołuje odpowiadającego temu zarzutowi przepisu prawa procesowego (art. 218 k.p.c.). Tymczasem stosownie do treści art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania, co oznacza, że nie może uwzględniać naruszenia żadnych innych przepisów niż wskazane przez skarżącego. Sąd Najwyższy nie jest bowiem uprawniony do samodzielnego dokonywania konkretyzacji zarzutów lub też stawiania hipotez co do tego, jakiego aktu prawnego (przepisu) dotyczy podstawa skargi. Nie może także zastąpić skarżącego w wyborze podstawy kasacyjnej, (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 listopada 2010 r., I PK 78/10, LEX nr 725005).

Niezależnie od tego należy zwrócić uwagę na odrębność postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznym, w których przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r., II UZ 49/09, LEX nr 583831 i z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15,

poz. 601 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210). Jeśli zatem strona w jednym odwołaniu kwestionuje kilka decyzji organu rentowego, to w istocie dochodzi do kumulacji roszczeń (art. 191 k.p.c.). Odwołanie takie jedynie w sensie formalnym stanowi jedno pismo procesowe, natomiast w sensie czynności procesowych zawiera tyle odwołań, ile jest zaskarżonych decyzji. Przedmiot sprawy jest konkretyzowany nie tylko przez określenie stron stosunku prawnego będącego przedmiotem postępowania, ale także na podstawie przedmiotu roszczenia. W związku z tym odwołanie od decyzji organu rentowego, podobnie jak pozew, wszczyna postępowanie w sprawie cywilnej. Tę zaś - w odniesieniu do konkretnych stron - identyfikują przepisy prawa materialnego. W przypadku niniejszej sprawy są to – art. 104 i art. 107 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 674 ze zm.). Chociaż kontrolowania decyzja stanowi konsekwencję innych decyzji rozstrzygających kwestię prejudycjalną (obejmujących ubezpieczonych-zainteresowanych ubezpieczeniami społecznymi i wymierzających składki na te ubezpieczenia – art. 83 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), to odnosi się do odrębnej kwestii regulowanej innymi przepisami prawa materialnego. W tym zaś kontekście wyłączenie do odrębnego postępowania sprawy o składki na Fundusz Pracy nie można uznać za rażące naruszenie art. 218 k.p.c., który dopuszcza oddzielne rozpoznanie kilku roszczeń połączonych w jednym pozwie (odwołaniu).

Podkreślić też należy, że przepis art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednakże, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy. Należy zwrócić uwagę, że w przypadku powoływania się na naruszenie przepisów postępowania (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) ustawodawca omawianą podstawę kasacji obwarował dodatkową przesłanką nakazującą badanie i ustalanie wpływu stwierdzonego uchybienia na wynik sprawy. Rozstrzygające zatem znaczenie - w świetle brzmienia tej podstawy – ma nie samo naruszenie przepisu, lecz jego skutki w aspekcie wpływu tego

naruszenia na treść zapadłego rozstrzygnięcia. Skutecznie zarzucane w skardze kasacyjnej naruszenie przepisów postępowania powinno być zatem tego rodzaju, aby wyrok takiej treści, jak wydany przez sąd drugiej instancji, nie mógł się ostać, bowiem następstwa stwierdzonych wadliwości postępowania były tego rodzaju (lub skali), że kształtowały lub współkształtowały one treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia. Taka zaś sytuacja nie zachodzi w niniejszej sprawie, gdyż skarżąca w zbiorczym odwołaniu zaskarżyła również decyzję [...] określającą wysokość należnych od płatnika składek na Fundusz Pracy. Od momentu wniesienia tego odwołania (przekazania go przez organ rentowy) zawisła przed sądem sprawa cywilna - w znaczeniu formalnoprawnym, o jakiej mowa w art. 1 k.p.c. (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2009 r., I UK 132/09, LEX nr 570121; z dnia 2 grudnia 2009 r., I UK 189/09, LEX nr 577811 i z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824), tj. sprawa o składki na Fundusz Pracy. Sąd był zobowiązany ją rozpoznać zgodnie z wolą strony inicjującej to postępowanie. Wbrew zatem twierdzeniu skarżącej Sąd nie rozstrzygnął sporu „z urzędu”, lecz na skutek wniesionego odwołania od decyzji organu rentowego, stąd nie zachodziły okoliczności uzasadniające umorzenie postępowania przez Sąd drugiej instancji na podstawie art. 386 § 3 k.p.c., czego domaga się odwołująca się Spółka. Dodać też trzeba, że dołączenie przez Sąd pierwszej instancji do akt sprawy kserokopii odwołania i kserokopii odpowiedzi na odwołanie związane było z wyłączeniem niniejszej sprawy do odrębnego rozpoznania, nie świadczy natomiast o rozpoznaniu sprawy niezainicjowanej przez skarżącą.

Oczywiście bezzasadny jest zarzut nieważności postępowania (z powołaniem się na art. 379 pkt 3 k.p.c.), „przez orzekanie w sprawie o roszczenie objęte uprzednio wszczętą w wyniku odwołania I. Sp. z o.o. od decyzji ZUS sprawą o sygn. Sądu Okręgowego w W. IX U [...]”. Wyłączenie ze sprawy IX U [...] roszczenia wynikającego z odwołania od decyzji [...] określającej wysokość należnych od płatnika składek na Fundusz Pracy do odrębnego rozpoznania nie spowodowało zawiśnięcia kolejnej (drugiej) sprawy o to samo roszczenie między tymi samymi stronami.

Jeśli zaś chodzi o kwestię kosztów postępowania (która zdaje się być główną przyczyną wniesienia skargi kasacyjnej), to Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że art.

394¹ i art. 394² k.p.c. - w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233, poz. 1381) - stosuje się do zaskarżenia orzeczeń wydanych po dniu wejścia w życie ustawy, tj. po dniu 3 maja 2012 r. Skoro zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego zapadł 5 września 2012 r., to argumenty skarżącej w odniesieniu do zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego powinny być przybrać postać zażalenia skierowanego do tego Sądu.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.

aw